

H51i PA. IMPF./FUT. VAHVA, JOHD.

(päivitelty 31.10.2023)

H5 HEPREA VERBIOPPI <https://gen.fi/h5.html>

H51 PA'AL <https://gen.fi/h51.html>

H51i PA. IMPERFEKTI/FUTUURI <https://gen.fi/h51i.html>

H51i Pa. impf./fut. vahva, johd.

<https://gen.fi/h51i-v-johd.html>

SISÄLLYSLUETTELO (luonnos)

0. Dokumentteja
1. Johdanto
2. O-, a- ja e-impf./fut.
3. Primae laryngalis -verbien taivutus
 - 3.1 Alef-alkuisilla o-vartaloisilla prefiksi e ("alef: e-o")
 - 3.2 He-, chet- ja ain-alkuisilla o-vartaloisilla prefiksi a ("a-o")
 - 3.3 A-vartaloisilla prefiksi e ("e-a")
 - 3.4 Pitkä ja lyhyt prefiksi
 - 3.5 Vokaalisuffiksit

0. DOKUMENTTEJA

H Heprea, sivukartta

<https://gen.fi/h-sivukartta.html>

Academy of the Hebrew Language (Heprean kieliakatemia) (AHL)

<https://hebrew-academy.org.il/>

Tarmon & Uval: Heprean verbitaulukot. 4. p. Suomen Karmel-yhd. 1998 (HVT)

1. JOHDANTO

H51i Pa. impf./fut. vahva taivutus

<https://gen.fi/h51i-v.html>

Pa'alin vahvan imperfekti/futuurin yksikön ensimmäisen persoonan prefiksi on aina alef–segol, samoin kuin myös esim. tert. he -taivutuksessa.

[תָּסַר] אָתָּסַר
אֲדוּנִי רוּעִי, לֹא אָתָּסַר.

BH olla puutteessa, puuttua

היה אֶהְיֶה
אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה

BH olla, tulla, tapahtua

Impf./fut:ssa – samoin kuin infinitiivissä ja imperatiivissa – kolmantena juuriradikaalina olevaan beged kefet -kirjaimen ei merkitä dagesh kal -pistettä (ts. sitä edeltää shva merachef).

אָסַף יֶאֱסֹף

BH koota

לָמַד לְמַדִּי

BH oppia, opiskella

Monikon toisen ja kolmannen persoonan na-päätteiset feminiinimuodot eivät ole enää käytössä nykyheprean arkisessa puhekielessä. Niiden sijasta käytetään yleensä vastaavia maskuliinisia u-päätteisiä muotoja. Jos klassisia na-päätteisiä muotoja käytetään, niin tertiae nun -verbeissä vartalon nun ja päätteen nun assimiloituvat.

שָׁכַן תִּשְׁכֹּן תִּשְׁכֹּן תִּשְׁכֹּן

BH asua

Klassisessa hepreassa esiintyy myös epäsäännöllisiä muotoja.

2. O-, A- JA E-IMPF./FUT.

Vahvalla pa'alin imperfekti/futuurilla (impf./fut.) on kaksi vartalo- eli teemavokaalia: o ja a.

- o (o-impf./fut.) – tavallisin

שָׁמַר יִשְׁמַר

BH vartioida, varjella, noudattaa, säilyttää

- a (a-impf./fut.) – harvinaisempi

□ e-perfekti-verbit

יְשַׁלֵּם [שָׁלַם]

BH olla ehyt, kokonainen, valmis,
tulla valmiiksi, täyteen, pitää rauha

- statiiviverbit: toiminta ei näy liikkeenä tai muutoksena

יִלְמַד לָמַד

BH oppia, opiskella

- med. lar. eli ain gronit -verbit

יִבְחַר בָּחַר

BH valita, "kirkastaa"

- tert. lar. eli lamed gronit -verbit

יִשְׁמַע שָׁמַע

BH kuulla, kuunnella, olla kuuliainen

Muutamalla heikolla verbillä vartalovokaalina esiintyy myös e (e-impf./fut.).

יֵצֵא יָצָא

BH mennä/tulla ulos

יִתֵּן נָתַן

BH antaa

3. PRIMAE LARYNGALIS -VERBIEN TAIVUTUS

3.1 ALEF-ALKUISILLA O-VARTALOISILLA PREFIKSI E ("alef: e-o")

Kaikkien vahvojen alef-alkuisten verbien prefiksinä on segol eli "e".

Muistisääntö: "alef: e-o"

יִאַסֵּף אָסַף

BH (200x) koota, kerätä

יִאַסֵּר [אַסַּר] אָסַר

BH (72x) vangita, sitoa, kieltää

אָגַר יִאָגַר אָגַר

BH (3x) korjata satoa, kerätä varastoon

אָגַר אֹגַר אֹגַר

mask. NH hamsteri, *Cricetus*, "hamstraaja, yli oman tarpeen kerääjä"

3.2 HE-, CHET- JA AIN-ALKUISILLA O-VARTALOISILLA PREFIKSI A ("a-o")

He-, chet- ja ain-alkuisilla vahvoilla verbeillä on yleensä o-impf. Niiden prefiksinä on patach eli a-vokaali: muistisääntö "a-o".

הָלַם יִהָלֵם הָלַם

- 1. BH iskeä, lyödä, takoa
- 2. PBH olla sopiva

הָרַג יִהָרֵג \ יִהָרַג יִהָרֵג הָרַג

BH tappaa, surmata

חָטַף יִחָטֹף \ יִחָטֵף יִחָטֹף חָטַף

BH siepata, ryöstää, temmata mukaansa

עָבַד יִעָבֵד יִעָבֹד עָבַד

BH palvella, tehdä työtä, työskennellä

עָבַר יִעָבֹר יִעָבֵר עָבַר

BH kulkea yli/läpi/ohi toiselle puolelle

3.3 A-VARTALOISILLA PREFIKSI E ("e-a")

E-perfekteillä ja statiiviverbeillä on a-impf., samoin med. ja tert. lar. -verbeillä. Niiden prefiksinä on dissimilaation eli erilaistumisen vuoksi segol ("e-a"):

יְאִדָּם \ יְאִדָּם אָדָם
(statiivinen) BH olla punainen, "verenvärinen"

יְאַהֵב אָהֵב
(statiivinen) (med. lar.) BH rakastaa, pitää jostakin
• myös rinnakkainen heikko taivutus: יֵאָהֵב

יְאָרֵךְ אָרֵךְ
(statiivinen) BH (34x) jatkua, kestää, BH (myös) olla pitkä, **to last**

יְאַשֵׁם \ יְאַשֵׁם [אַשֵׁם]
(statiivinen) (e-perf.) BH olla syyllinen, olla velkaa, maksaa teoistaan

יְחַסֵּר \ יְחַסֵּר [חַסֵּר]
(statiivinen) (e-perf.) BH olla puutteessa, puuttua

יְעִמֵּק עִמֵּק
(statiivinen) BH olla syvä, syvällinen, salaperäinen

3.4 PITKÄ JA LYHYT PREFIKSI

Prim. alef-, he- ja chet-kurkkuäänteen alle voi tulla prefiksin jälkeen vastaava sieppausvokaali (chataf patach tai chataf segol), "pitkä prefiksi":

יְאַשֵׁם	[אַשֵׁם]
יְהַרְגֵה	הַרְגֵה
יְחַטֵּף	חַטֵּף
יְחַסֵּר	[חַסֵּר]

– tai tavun sulkeva shva nach, "lyhyt prefiksi":

יְאָשֶׁם	[אָשֶׁם]
יְהַרְגֵה	הַרְגֵה
יְחַטֵּף	חַטֵּף
יְחַסֵּר	[חַסֵּר]

Ain-alkuisilla on "pitkä prefiksi":

יַעֲבֹר	עֲבֹר
יַעֲמִק	עֲמִק

Klassinen heprea suosii sieppausvokaalia ("pitkä prefiksi"), nykyheprea tavun sulkevaa shvata ("lyhyt prefiksi"). Erityisesti chet-alkuisilla on yleensä aina rinnakkainen "lyhyt prefiksi".

Jos nykyhepreaa tuottava ei muista, käytetäänkö verbissä pitkää vai lyhyttä prefiksiä, niin aina voi käyttää pitempää klassisen kielen suosimaa muotoa.

3.5 VOKAALISUFFIKSIT

Vokaalisuffiksien (yks. 2. fem., mon. 2. mask., mon. 3. mask.) yhteydessä voi primae-kurkkuäänteen alla esiintyä myös täysvokaali alef tai segol:

יְחַטְּפוּ \ יְחַטְּפוּ	חַטְּף
יַאֲסְרוּ \ יַאֲסְרוּ	אֲסַר